

Innst. S. nr. 214

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:51 (2007-2008)

Innstilling fra justiskomiteen om representantfor- slag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Vera Lysklætt, Anne Margrethe Larsen og André N. Skjelstad om 3 000 nye stillinger i politiet

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Vera Lysklætt, Anne Margrethe Larsen og André N. Skjelstad fremmet 12. februar 2008 følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen sørge for at opplæringen på Politihøgskolen får et forsterket fokus på aktiv utetjeneste, etterforskning, ledelse og systematisk videreutdanning for ulike karriereveier. Eksempler på karriereveier kan være aktiv uniformert utetjeneste, etterforskning, spesialtjenester, ledelse.
2. Stortinget ber Regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2009, øke opptaket på Politihøgskolen til minst 550.
3. Stortinget ber Regjeringen opprette en ny politihøgskole, i tillegg til avdelingene i Oslo og Bodø.
4. Stortinget ber Regjeringen øke antall sivile stillinger i politiet og politijurister med ca. 90 personer i året.
5. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til hvordan Politireserven kan videreutvikles og brukes til nye oppgaver. Stortinget ber Regjeringen øke Politireserven til 2 000 personer."

Forslagsstillerne viser til at politiet har en rekke kjerneoppgaver knyttet til trygghetsskapende arbeid,

oppretholdelse av ro og orden og kriminalitetsbekjempelse. Men politiet har også en rekke andre oppgaver innen sivil rettspleie, utlendingsforvaltning samt redningstjeneste og annen krisehåndtering. Slike oppgaver gir politiet en lokal forankring og innebærer at norsk politi er tilgjengelig. Men det medfører også at politiets ressurser presses. Forslagsstillerne mener det er viktig å planlegge langsiktig for å få en forsvarlig bemanning i politiet. Forslagsstillerne vil øke bemanningen i politiet fordi det ikke er ønskelig med en vekterstat, men et tydelig, aktivt og synlig politi.

Etter forslagsstillerne syn er det behov for økt satsing på politiet, særlig for å styrke utetjenesten og arbeidet mot organisert – herunder økonomisk – kriminalitet. Politiets utetjeneste kommer i kontakt med befolkningen i mange ulike situasjoner, fra vanskeligstilte ungdommer, til akuttpsykiatri, til drapsåsted. Utetjenesten har en aktiv rolle i lokalmiljøet som det er viktig å styrke. Forslagsstillerne foreslår derfor å styrke Politihøgskolen ved økt opptak og etablering av ny politihøgskole, tilføre politiet nye stillinger og videreutvikle politireserven.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, viser til representantforslaget, Dokument nr. 8:51 (2007-2008).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil vise til den brede debatten som Stortinget hadde om norsk politi i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 42 (2004-2005) Politirollemeldingen. Der diskuterte Stortinget politi- og lensmannsetats rolle og oppgaver. Stortinget samlet seg i et bredt forlik om en del prinsipielle spørsmål om hvilken retning norsk politi skulle ha de neste 10 år, og som flertallet mener fortsatt skal gjelde.

Flertallet viser til at en enstemmig justiskomite den gang understreket at den norske politimodellen nyter høy tillit i befolkningen, og støttet konklusjonen i meldingen om at dagens politiorganisering i hovedsak er både hensiktsmessig og ressurseffektiv.

Flertallet viser videre til at en enstemmig komité slo fast at utdanningen ved Politihøgskolen (PHS) skulle være en generalistutdanning med bachelorgrad, samtidig som PHS skal utvikle tilleggs- og etterutdanningstilbud opp til mastergradsnivå. Dette for å sikre nødvendig spesialisering i utdanningen, noe som også vil føre til flere karrieremuligheter for ansatte i politietaten.

Flertallet vil peke på at PHS har årlige vurderinger av sine fagplaner for å sikre at man tilbyr den utdanning som er nødvendig i forhold til kriminalitetsutviklingen.

Flertallet vil peke på muligheten hovedtariffavtalen gir i forhold til at man i lokale forhandlinger kan stimulere til en bedre avlønning for gode spesialister/fagfolk. Dette kan muliggjøre flere karriereveier som også kan bidra til at ikke bare lederfunksjoner er lønnsmessig interessant.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til representantforslagets punkt 2 og 3 og mener disse må ses i sammenheng. Det er på det rene at den største utfordringen vi arvet fra regjeringen Bondevik II var mannskapssituasjonen i politietaten. Dette flertallet viser til at opptakstallene ved PHS sank kraftig etter regjeringen Jaglands siste og regjeringen Bondevik I første budsjettår. Siden man til tider har hatt en debatt både i stortingsalen og i media om hvem som har ansvaret for situasjonen, vil dette flertallet vise til statistikken for opptak ved PHS fra 1997: (Årstallene i statistikken refererer seg til vedtaksåret og ikke budsjettåret.)

Utdanning PHS 1997–2008

År	Regjering	Opptak	Forventet uteksaminert
1997	Jagland/Bondevik I	432	210
1998	Bondevik I.....	432	253
1999	Bondevik I.....	248	383
2000	Bondevik I/Stoltenberg I.....	240	428
2001	Stoltenberg I/Bondevik II.....	240	430
2002	Bondevik II	240	246
2003	Bondevik II	240	234
2004	Bondevik II	288	239
2005	Bondevik II/Stoltenberg II	360	240
2006	Stoltenberg II.....	360	234
2007	Stoltenberg II.....	432	288
2008	Stoltenberg II.....	432	358
2009	Stoltenberg II		355
2010			432
2011			432

Dette flertallet vil påpeke at vi hadde hatt om lag 150 flere politifolk i gatene hvert år hvis nivået fra 1997 hadde vært videreført. Dette flertallet er glad for at vi de to siste årene er tilbake på det høye opptaket, og at vi neste år kommer til å øke dette ytterligere med over 100 plasser ved utvidelsen av PHS med en ny midlertidig avdeling ved Sæter gård.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen Bondevik II startet opptrapping av opptaket til PHS og at det ikke fra opposisjonen ble fremmet forslag om økninger utover regjeringens forslag. Disse medlemmer er positive til at regjeringen Stoltenberg II nå varsler at studenttallet ved PHS skal trappes ytterligere opp. Dette er en forutsetning for å møte stor avgang som følge av pensjo-

nering i årene fremover, for å kompensere for tapt polititid etter innføring av nye arbeidstidsbestemmelser sommeren 2007 samt for å kunne bygge en større politistyrke enn dagens.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at samtidig som Regjeringen har foreslått økte opptak på PHS, har de satt i gang et stort og viktig prosjekt som ser på andre momenter ved politietats utfordringer. Dette arbeidet er samlet i det som kalles bemanningsprosjektet. Der ser man på løsninger for en bedre seniorpolitikk basert på de igangsatte tiltak, hvilke bemanningsbehov politietaten har for framtiden og hvordan man kan utnytte sivilt tilsatte bedre for å nevne noen momenter i prosjektet.

Flertallet vil peke på den varslede stortingsmeldingen om samfunnssikkerhet og beredskap fra Regjeringen når det gjelder forslaget knyttet til politireserven. Nye oppgaver og en utvidelse av politireserven må ses på i en større sammenheng. Derfor mener flertallet at det er klokt å avvende den varslede meldingen som kommer i løpet av dette året.

Flertallet vil på bakgrunn av dette konkludere med at forslagsstillernes intensjoner allerede er godt ivaretatt med Regjeringens politikk og de prosesser som allerede er igangsatt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at norsk politi har mange viktige oppgaver knyttet til å forebygge og bekjempe kriminalitet, i tillegg til at politi- og lensmannsetaten også har mange andre oppgaver, som i land vi gjerne sammenligner oss med, ikke er en del av politiets kjerneoppgaver. I forslaget vises det bl.a. til oppgaver innen sivil rettspleie, utlendingsforvaltning, redningstjeneste mv. Disse medlemmer vil i tillegg fremheve at det går med mye ressurser til uttransportering av asylsøkere, ambassadevakthold og transport- og vaktoppgaver knyttet til rettsforhandlinger. Sammenlignet med politiet i Sverige og Finland, har det norske politiet vesentlig færre stillinger i relasjon til befolkningen og mange flere oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil også vise til den brede debatten som Stortinget hadde om norsk politi i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 42 (2004-2005) Politirølemeldingen. Disse medlemmer mener en suksessfaktor for å lykkes med målene i Politirølemeldingen er at politiet får de ressurser som til enhver tid trengs for å gi befolkningen den polititjenesten og tryggheten de har krav på. Slik disse medlemmer ser det blir ikke Politirølemeldingen

fulgt opp med nok ressurser av regjeringen Stoltenberg II.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at politiets utfordring når det gjelder å gi folket den polititjenesten og tryggheten de har krav på blir stadig større. Disse medlemmer mener vi nærmer oss et kritisk punkt og at man i dag kun har et minimumspoliti. Dette gir grobunn for økt kriminalitet, noe samfunnet ikke er tjent med. Disse medlemmer viser til at Norge i dag er i bunnsjiktet når det gjelder politidekning i Norden. En oversikt over politidekning i forhold til folketall viser at:

- Danmark: har 1 polititjenestemann pr. 509 innbyggere
- Sverige: har 1 polititjenestemann pr. 511 innbyggere
- Norge: har 1 polititjenestemann pr. 592 innbyggere

Disse medlemmer vil peke på at dersom vi skal komme opp på nivå med Sverige og Danmark, må vi i forhold til Sverige ha 1 857 flere politifolk, og for å komme på dansk nivå må vi ha 1 892. I tillegg har man i Sverige vedtatt å øke antall politifolk med 1 000 ekstra dette året.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge, som er et langstrakt land med mange tettsteder, bør ha som ambisjon å ha den beste politidekning i Norden. I tillegg har vi økonomi som gjør dette mulig. Disse medlemmer mener derfor man må få en planmessig opprustning og oppbygging av politiet i Norge slik man har gjort i Sverige.

Disse medlemmer viser til at politiet må ha en bemanning som står i forhold til de oppgavene de skal utføre. Disse medlemmer forventer at Regjeringen i sitt arbeid med Bemanningsprosjektet fremmer en langsiktig bemanningsplan for politiet der man samlet vurderer behovet for personell i et lengre tidsperspektiv. Disse medlemmer viser til at politiet har en rekke kjerneoppgaver knyttet til trygghetsskapende arbeid, opprettholdelse av ro og orden og kriminalitetsbekjempelse. Etter disse medlemmers syn er det behov for økt satsing på politiet, særlig for å styrke utetjenesten og arbeidet mot organisert – herunder økonomisk – kriminalitet. Utetjenesten har en aktiv rolle i lokalmiljøet som det er viktig å styrke.

Disse medlemmer mener det er viktig å planlegge langsiktig for å møte disse utfordringene, og foreslår at Politihøgskolen øker opptaket til minst 550 elever pr. år. Etter 10 år vil dette gi en økning på

ca. 2 100 politifolk. Disse medlemmer ber Regjeringen om å prioritere dette arbeidet. Disse medlemmer har også merket seg departementets svar om at dette vil kunne påkrevne kostnader for leie av lokaler. Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget på egnet måte med hensyn til hvordan slike lokaler kan sikres.

Disse medlemmer viser videre til at sivile innen politiet kan overta flere oppgaver for å frigjøre politistillinger, som f.eks.: transport av fanger, arrestforvarere, forsterkede kontortjenester og sivile spesialister i støttefunksjoner, spesielt gjelder dette i Oslo.

Disse medlemmer mener samtidig det er nødvendig å øke antall politijurister. På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer at politiet øker rekrutteringen av sivile stillinger og politijurister med ca. 90 personer i året. Disse medlemmer viser til at en slik økning vil gi ca. 900 nye stillinger etter 10 år. Disse medlemmer ønsker at minst ¼ av disse stillingene besettes i Oslo-området, og viser til at Oslo som storby har særlige utfordringer når det gjelder den organiserte kriminaliteten.

Politi- og lensmannsetatens mange oppgaver kombinert med at en stadig større del av bevilningene til etaten blir øremerket prosjekter eller ad hoc-tiltak innenfor ulike områder, er etter komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyres oppfatning uheldig. Resultatet er mindre synlig politi. Disse medlemmer er også bekymret over at det er mange ubesatte stillinger i politiet, noe som skyldes ulike forhold. Disse medlemmer viser til at norsk politi utdannes til å bli generalister, men at mange gjennom sitt arbeid, etterutdanning og andre måter utvikler en spesialkompetanse innenfor ett eller flere områder. Disse medlemmer vil fremholde betydningen av å tilrettelegge for alternative karriereveier som for eksempel aktiv uniformert utetjeneste, etterforskning, spesialtjenester og ledelse.

Disse medlemmer mener samtidig det er et klart behov for en gjennomgang for å se på hvordan man best kan løse politietatens samlede utfordringer, i nær fremtid, men også på lengre sikt. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til det pågående Bemanningsprosjektet i regi av Politidirektoratet, der det foretas en samlet vurdering av behovet for tilgang på personell frem til 2015. Disse medlemmer ser imidlertid det er behov for å kunne planlegge på enda lengre sikt og viser til representantforslag Dokument nr. 8:92 (2007-2008) fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, Linda C. Hofstad Helleland og André Oktay Dahl om en politistudie for å kunne bygge en større politistyrke i kampen mot kriminalitet i nærmiljøet, nasjonalt og internasjonalt, som skal se på behovet frem til 2030.

Forslaget bygger bl.a. på innspill fra Politiets fellesforbund, som ved flere anledninger har påpekt betydningen av å få frem et sikrere beslutningsgrunnlag for en styrking av politiet.

I lys av en betydelig avgang fra politiet i årene fremover og et ønske om å øke antall politifolk i Norge på generelt grunnlag, mener disse medlemmer det er behov for en analyse av dagens utdanningstilbud ved Politihøgskolen, herunder en vurdering av om det kan være hensiktsmessig å foreta endringer, som for eksempel innføring av en modulbasert utdanning og større grad av spesialisering gjennom utdanningsløpet. Mer fleksible utdanningsmodeller kan åpne for en raskere oppbygging av politiet – målt i antall tjenestemenn og -kvinner.

Disse medlemmer vil også peke på viktigheten av at sivilt ansatte benyttes mer aktivt for å frigjøre politikraft. Dette vil åpne for at politiutdannet personell kan konsentrere sin innsats om rene politimessige oppgaver slik deres treårige høyskoleutdanning tilsier at de skal bruke tid og ressurser på.

Disse medlemmer viser til at en samlet justiskomiteé i Budsjett-Innst. S. nr. 4 (2004-2005) uttalte følgende:

"Komiteen mener det er viktig med en debatt om utviklingen av norsk politi i fremtiden, og imøteser derfor politirollemeldingen med stor interesse. Komiteen er særlig opptatt av hvordan oppgavefordelingen i politiet skal være for å sikre et aktivt og operativt politi. Vurderingen av hvilke oppgaver som kan overføres til personell uten politiutdanning er interessant med tanke på en best mulig utnyttelse av ressursene. Komiteen ber om at departementet i forbindelse med politirollemeldingen vurderer om oppgaver som ambassadevakt, uttransportering av asylsøkere og fangetransport kan utføres av personer uten treårig høyskoleutdanning."

Disse medlemmer viser til at overnevnte problemstillinger ikke har vært gjenstand for noen særskilt drøfting i Stortinget og mener dagens mannskapssituasjon i politiet gjør det nødvendig å umiddelbart klargjøre forhold rundt dette. Disse medlemmer ber derfor Regjeringen om å utrede dette og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Disse medlemmer er kjent med det pågående arbeidet i Bemanningsprosjektet, og imøteser konkrete forslag til hvordan norsk politi skal rustes i møte med en stadig tøffere kriminalitetshverdag, bl.a. når det gjelder omfang av politistyrken og hvilken kompetanse som kreves for å løse oppdragene. Disse medlemmer viser til at det er bred enighet om å øke opptaket til Politihøgskolen i 2008, men mener opptaket må trappes ytterligere opp i årene fremover dersom man skal kunne sikre en forsvarlig bemanning også på lengre sikt. Disse medlemmer ber Regjeringen om snarest sørge for en avklaring vedrørende en utvidelse av kapasiteten til Politi-

høgskolen, enten gjennom utbygging av eksisterende avdelinger eller etablering av en ny avdeling, som gjør dette mulig.

Disse medlemmer er opptatt av at Politireserven kan videreutvikles og trenes for å kunne avlaste politiet i krisesituasjoner. Av hensyn til personellet er det viktig å få til en avklaring på fremtidig rolle og funksjon.

Disse medlemmer legger til grunn at representantforslagets ulike punkter kan drøftes i Stortinget denne våren og at Regjeringen vil lytte til de signaler som kommer herfra.

Disse medlemmer er klar over at enkelte av forslagene krever utredning og vil oppfordre Regjeringen til å bidra til at Bemanningsprosjektet og/eller det ordinære budsjettarbeidet kan fange opp og belyse disse problemstillinger.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen sørge for at opplæringen på Politihøgskolen får et forsterket fokus på aktiv utetjeneste, etterforskning, ledelse og systematisk videreutdanning for ulike karriereveier.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen trappe opp opptaket på Politihøgskolen vesentlig i 2009.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen sørge for å utvide kapasiteten innfor politiutdanningen enten ved utvidelser i Oslo og Bodø eller ved å etablere en tredje politihøgskole i Norge.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen øke antall sivile stillinger i politiet og politijurister.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til hvordan Politireserven kan videreutvikles og brukes til nye oppgaver.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:51 (2007-2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Vera Lysklætt, Anne Margrethe Larsen og André N. Skjelstad om 3 000 nye stillinger i politiet – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 29. april 2008

Anne Marit Bjørnflaten

leder

Elisabeth Aspaker

ordfører

